

GOD SAVE THE KING

EHLES MULEJ IS-SULTAN

Hekk l-ahjar li jinqalbu bil-malti dawn il-kelmiet. Imma kien hemm minn tmeżmeż minn dan il-qlib, kien hemm min dehirlu li ahjar jinqalbu: *Hares Mulej is-Sultan*, kien hemm ukoll xiħadd, minn dawk li jmiegħru kullma ma jogħġogħomx, li nfexx fit-tagħejir, bla ma qal kelma li twettaq tmegħħi. Aħna xi ngħidu?

Il-kelmiet *God save the King* meħudin mit-talb tal-Knisja għas-sultan fi tniem il-Quddiesha l-Kbira: *Domine salvum fac regem nostrum N., et exaudi nos in die qua invocaverimus te.* U dawn il-kelmiet, barra minn *nostrum* u isem is-sultan, meħudin mis-Salm 19, li, bħas-Salmi l-oħra, kien l-ewwel miktub bil-lhudi. Issa fil-lhudi l-verb li hu mfisser *salvum fac* huwa *jaxagħi*. U xi jiġi *jaxagħi*? Fis-Salm 21 nerġgħu nsibu dan il-verb li fil-latin jitfisser: *Salva me ex ore leonis*. Hawnejekk ħadd ma jista' jmieri u jgħid li l-verb *salvare* jew *jaxagħi* ma jfisserx *ħeles*. U bosta drabi oħra fi Ktieb is-Salmi u f'Kotba oħra l-verb *jaxagħi*, waħdu jew b'xi zjeda miegħu jfisser *ħelsien minn xi deni għawġ*, *ħsara*. Saħansitra l-isem imqaddes ta' Ĝesu li fil-lhudi hu *jexuagħi* u ġejj mill-verb *jaxagħi*, ifisser *ħelsien*. Kellu Bin ix-Xebba Marija jissemma *Ġesu*, għax Hu kellu *jeħles* lil niesu minn dnubiethom, *quia liberabit populum suum a peccatis eorum* (Matt. 1,21)

Mela jekk il-Knisja, meta ħadet dawk il-kelmiet mis-Salmi, żammet ukoll, bħalma għandna l-jedd ngħidu, it-tifsir tagħhom, mela *Domine salvum fac regem* jew *God save the King* ifisseru: *Eħles Mulej is-Sultan*, jigifieri ehilsu mill-għedewwa, minn kull għawġ li jinqalagh lu, minn kull ma jfixkel is-sliem ta' saltnatu.

Nistgħu nžidu wkoll li l-gharef M. A. Vassalli fit-traduzjoni tal-Vangeli jfisser il-kelmiet *salvare*, *salvum facere*, *salus aktarx dejjem* *ħeles*, *ħlas*, *ħelsien*.

Iżda mhux ahjar naqalbu "Hares Mulej is-Sultan"? *Hares* u *ħeles* ma jfissrx haġa waħda. *Hares* ifisser to watch over, to guard a thing or a person; *ħeles* ifisser to deliver a thing or a person from present evil or from impending danger. It-tnejn mħumiex haġa waħda, għalkemm bejn-jethom qabża żgħira hemm. Jekk hux ahjar nitolbu li s-sultan

ikun *mħâres* milli jkun *meħlus* hawn ma jindaħalx. Aħna għandna nfittxu r-reqqa tat-tifsir mhux it-tjubija, ikbar jew iż-ġħar, tat-talb. *Háres Mulej is-Sultan* tista' tkun aħjar bħala talba, imma mhix aħjar bħala traduzjoni.

SAYDON.